

UPRAWNIENIA I ZASADY POSTĘPOWANIA ORAZ ZAKRES DZIAŁAŃ SPOŁECZNYCH INSPEKTORÓW PRACY

Zgodnie z art. 8 ust.1 /ustawy o SIP/ społeczny inspektor pracy ma prawo wstępu w każdym czasie do pomieszczeń i urządzeń zakładu pracy dla wykonania swych zadań określonych w art. 4 tej ustawy.

Ponadto zakładowy społeczny inspektor pracy ma wiele uprawnień, do których m.in. należą:

- ✓ prawo kontrolowania stanu budynków, urządzeń technicznych i sanitarnych z punktu widzenia bezpieczeństwa i higieny pracy,
- ✓ prawo żądania informacji oraz okazywania dokumentów niezbędnych dla wykonania funkcji kontrolnych,
- ✓ prawo występowania o natychmiastowe usunięcie bezpośrednich zagrożeń dla zdrowia i życia pracowników,
- ✓ prawo wydawania zaleceń, w tym w szczególności zaleceń wstrzymania pracy danego urządzenia technicznego lub określonych robót,
- ✓ uczestniczyć w przeprowadzaniu społecznych przeglądów pracy,
- ✓ prawo wpisywania uwag,
- ✓ prawo zwracania uwagi pracownikom w przypadkach naruszenia obowiązujących przepisów i zasad bhp,
- ✓ prawo występowania o odsunięcie pracownika od pracy w przypadkach braku wymaganych uprawnień kwalifikacyjnych niezbędnych do obsługi określonych urządzeń, czy też braku orzeczenia lekarskiego dopuszczającego do wykonywania pracy,
- ✓ udział w zespołach powypadkowych (jako strony równoprawnej) ustalających okoliczności i przyczyny wypadków przy pracy,
- ✓ branie udziału w analizowaniu przyczyn powstawania wypadków przy pracy, zachorowań na choroby zawodowe oraz kontrolować stosowanie przez szkołę/placówkę właściwych środków zapobiegawczych,
- ✓ prawo wnioskowania do inspektora pracy Państwowej Inspekcji Pracy o przeprowadzenie kontroli,
- ✓ prawo wnioskowania do inspektora pracy o wszczęcie postępowania w sprawach o wykroczenie przeciwko prawom pracownika, udział w dokonywanych przez zakład pracy analizach przyczyn powstawania wypadków przy pracy, chorób zawodowych i innych schorzeń spowodowanych warunkami pracy,
- ✓ uczestnictwo w kontroli przestrzegania w szkole/placówce przepisów dotyczących ochrony środowiska naturalnego,
- ✓ prawo uczestniczenia w kontrolach przeprowadzanych przez Państwową Inspekcję Pracy,
- ✓ prawo czuwania nad wykonywaniem decyzji i zaleceń organów nadzoru i kontroli warunków pracy, a w razie ich niewykonania zawiadomienie tych organów,
- ✓ prawo uczestnictwa jako wiceprzewodniczący w pracach komisji bezpieczeństwa i higieny pracy,

- ✓ prawo opiniowania projektów planów poprawy warunków pracy i planów rehabilitacji zawodowej oraz kontrolowanie realizacji tych planów,
- ✓ wykonywanie innych zadań określonych w ustawie o przepisach szczegółowych.

Utrudnianie społecznemu inspektorowi pracy realizacji wymienionych praw i uprawnień jest traktowane jako utrudnianie działalności SIP, co jest wykroczeniem określonym w art. 22 ust.1 ustawy o SIP. Stanowi ona: kto działając w imieniu zakładu pracy narusza przepisy ustawy o społecznej inspekcji pracy, a w szczególności uniemożliwia działalność społecznego inspektora pracy lub nie wykonuje zalecenia zakładowego społecznego inspektora pracy, podlega karze grzywny do 2500 zł.

ZAKRES DZIAŁANIA ZSIP

Działalność SIP ma na celu m.in. kontrolę przestrzegania obowiązujących przepisów pracowniczego prawa pracy oraz troskę o systematyczną poprawę warunków pracy i stanu bezpieczeństwa oraz higieny pracy w szkołach (placówkach).

Do podstawowych działań Zakładowego Społecznego Inspektora Pracy zaliczyć należy :

1. W zakresie prawnej ochrony pracy:

- ✓ realizację uprawnień nauczycieli wynikających z ustawy Karta Nauczyciela – w szczególności dotyczy: wynagrodzeń, awansu zawodowego nauczycieli, uprawnień socjalnych i zdrowotnych i innych,
- ✓ realizację uprawnień pracowników niebędących nauczycielami,
- ✓ ustalanie i realizacja zakładowych norm przydziału odzieży ochronnej i obuwia roboczego, przydziału środków ochrony indywidualnej i osobistej,
- ✓ ustalanie przyczyn i okoliczności wypadków przy pracy,
- ✓ wypłaty świadczeń pieniężnych z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych oraz świadczeń wynikających z regulaminów wynagradzania,
- ✓ stosowanie skróconego czasu pracy wprowadzanego ze względu na uciążliwe lub szkodliwe warunki pracy,
- ✓ ochrony pracy kobiet i młodocianych, zwłaszcza zakazu zatrudniania przy pracach wzbronionych i czasu pracy tych grup.

2. W zakresie higieny pracy:

- ✓ zapewnienie pracownikom zgodnie z obowiązującymi przepisami: szatni, pomieszczeń do spożywania posiłków, pomieszczeń do palenia tytoniu, urządzeń higieniczno-sanitarnych odpowiednich do rodzaju pracy i liczby osób,
- ✓ przestrzegania norm higienicznych dotyczących czynników szkodliwych dla zdrowia: zapylenie, hałas, wibracja, oświetlenie, temperatura pomieszczeń i itp.,
- ✓ wydawanie przysługujących na określonych stanowiskach pracy środków odżywczych, napojów i środków higieny,

- ✓ poddawanie pracowników obowiązkowym badaniom profilaktycznym oraz sprawdzanie aktualności orzeczeń stwierdzających brak przeciwwskazań do zatrudniania na danym stanowisku pracy pracowników (w tym nauczycieli) w warunkach uciążliwych i szkodliwych dla zdrowia.

3. W zakresie techniki bezpieczeństwa pracy:

- ✓ wyposażenie maszyn i urządzeń w osłony (dotyczy części wirujących),
- ✓ stanu urządzeń elektrycznych i skuteczności działania ochron przeciwpożarowych,
- ✓ wyposażenia pracowników w sprawny sprzęt ochrony osobistej na stanowiskach wymagających takiego wyposażenia,
- ✓ sprawność instalacji elektrycznej, odgromowej, sprawność i bezpieczeństwo urządzeń sportowych w salach gimnastycznych oraz na zewnątrz budynków szkolnych,
- ✓ zabezpieczenie i sprawność urządzeń przeciwpożarowych,
- ✓ warunki i bezpieczeństwo w kotłowniach szkolnych szczególnie tych na paliwo stałe oraz uprawnienia palaczy, bądź konserwatorów kotłowni,
- ✓ przestrzeganie przez pracowników przepisów i zasad bezpieczeństwa pracy.

Ponadto Zakładowy Społeczny Inspektor Pracy powinien kontrolować:

- pisemne zawieranie stosunków pracy w formie umów o pracę i poprzez mianowanie oraz treść tych umów,
- udzielanie urlopów wypoczynkowych w tym urlopów na żądanie,
- pracę w godzinach nadliczbowych pracowników niepedagogicznych i pracę nauczycieli w godzinach nadwymiarowych,
- pracę w niedziele, święta oraz w pięciodobowym tygodniu pracy, ze szczególnym uwzględnieniem odpowiedniego rozliczenia tej pracy.
- terminowe dokonywania wypłat wynagrodzeń i ich świadczeń ze stosunku pracy dla poszczególnych grup pracowników szkoły i placówki,
- wydawanie pracownikom świadectw pracy.

Opracował: Stanisław Kłak